

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

Blanc Nivea | El teatre El Jardí de Figueres té una façana coronada per dues cupuletes en forma de bulb, com les dels temples ortodoxos, i que no es veuen des del carrer; aquestes «cebes» estaven revestides, d'un segle enrere, amb el llegendari trencadís modernista. D'aquest mateix aire i a la mateixa altura, s'hi arboraven unes figuretes amb motius vegetals i animalístics que el vent havia erosionat. Aquesta part de la teulada del coliseu de Can Garida —el va erigir el 1914 Pau Pagès, en *Garida*— es veu que amb els anys facilitava progressivament degoters quan plovia. L'Ajuntament de moment n'ha tret les figuretes i ha cobert el trencadís amb un gruix de pintura o pasta blanca —de color blanc «Nivea», com l'ha anomenat l'alcalde d'estiu. Reaccions polítiques —és un dir—: JxC s'ha esquinçat els Lacoste per una intervenció que adjectiva de matussera, de veritable nyap, i ha demanat la dimissió del regidor de Cultura. El consistori, no sabem si perquè ho tenia planejat o perquè l'ha agafat desprevingut, ha dit que es tracta d'un pedaç d'emergència i que ja té prevista la correcta restauració dels bulbs i de les figuretes. Els contribuents figuerencs, perplexos, es demanen si els «seus» polítics discuteixen de cúpules fallides o d'altres frustracions de divan.

El llibre dels carrers | Es diu *Toponímia històrica dels carrers de Figueres* (Societat d'Onomàstica i Ajuntament de Figueres). Més de dos mil noms de places, carrers, horts i comerços del terme municipal, i també dels dos nuclis que n'havien format part: Sant Pau de la Calçada i Vilatenim. L'autor, Antoni Egea Codina, és un savi discret, erudit d'arxius i rata de biblioteca, que ho sap tot de l'Alt Empordà i de més enllà, sobretot en termes d'història, més particularment de l'edat mitjana i dels segles de decadència. L'obra és el resultat de polir, ordenar i completar aquests noms de lloc que, com diuen els cuiners, havia anat reservant mentre guisava les dotzenes d'estudis històrics que ha conclòs al llarg de la seva

vida. Les seves fonts han estat capbreus, escriptures, testaments, premsa, literatura i altres d'orals. Quan ha posat a la cassola els topònims reservats, hi han lluit els noms populars —tots, en origen, com ara el carrer Nou—; els que a vegades s'expliquen perquè algun propietari hi tenia una casa o un camp —posem, l'Era d'en Deseia—; els noms oficials més o menys polititzats —per dir-ne dos, General Mola i Josep Tarradellas—; els noms de reconeixements socials, científics, culturals... —Narcís Monturiol, Joan Maragall—; el fet que durant anys coexistissin tres o quatre noms per al mateix carrer —dels Tints, de n'Stranya i d'en Marcer... A Figueres el coneixement i la popularització de la història municipal han fet un pas més.

>> Antoni Egea, autor de *Toponímia històrica dels carrers de Figueres*.

(Foto: ARXIU ANTONI EGEA)

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

Vint anys defensant la natura L'associació Gent del Ter fa vint anys que du a terme campanyes i accions destinades a preservar el territori i les seves qualitats mediambientals a la zona del Baix Ter. Un patrimoni com el del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter necessita, a més de l'esforç de totes les administracions implicades i la bona voluntat dels ciutadans i ciutadanes, disposar d'una veu, de vegades amable i de vegades crítica, com la de l'associació sense ànim de lucre Gent del Ter. L'entitat es mou en diferents camps tècnics i pràctics, com ara la recerca, la difusió i la conserva-

>> Recollida de brossa després del pas del Gloria a la Gola del Ter.

(Foto: TELEVISIÓ COSTA BRAVA)

ció dels elements del patrimoni natural i cultural de la zona. Els integrants de l'associació, quan han hagut d'educar, ho han fet, i quan ha estat necessari denunciar, també, sempre vigilants de manera activa. La seva participació en conferències i taules de treball enfocades a millorar les polítiques que es porten a terme en matèria mediambiental ha condicionat més d'una presa de decisió (no tan sovint com l'entitat voldria, però déu-n'hi-do). Aquesta tasca li ha valgut la consecució d'una Medalla del Montgrí de 2021, un guardó que concedeix l'Ajuntament de Torroella de Montgrí i l'Estartit, municipi on l'entitat va començar a caminar. L'empenta de Gent del Ter continua present per afrontar el llarg camí que té per recórrer, ateses les dificultats per arribar a una situació mediambiental ideal.

Teniu plaques de cava? | L'intercanvi de plaques de cava és una d'aquelles activitats que figuren sovint en els programes de les festes majors de nombroses poblacions o que és protagonista de trobades setmanals, quinzenals o mensuals. L'anunci d'aquestes activitats no desperta, entre la població en general, gaire entusiasme, però si algú es pren uns minuts per acostar-se a les parades que s'hi solen muntar, descobrirà un curiós món que ressegueix la història més recent mitjançant aquestes petites peces que formen part d'ampolles de cava i xampany. El col·leccionisme de plaques va començar al voltant de la dècada dels anys vuitanta del segle passat i, a part de les que s'han trobat, se n'han editat diferents catàlegs i publicacions. Joan Albó i Juncà va crear, a Sant Feliu de Guíxols, el Museu de Plaques de Cava i Champagne, que, fins que es va tancar, el 2016, n'oferia una col·lecció de més de cent mil. Les més antigues que s'han registrat a Catalunya daten de començament del segle xx (abans, els

suros s'hi subjectaven amb cordills) i presenten unes entalles de grans dimensions per fixar bé el morrió. A finals dels anys seixanta, les entalles es van començar a fer més petites, fins que van arribar a assolir les dimensions mínimes de les actuals. Tota una evolució que molta gent desconeix. És una pena que el museu de Sant Feliu de Guíxols, que també disposava d'una mostra d'ampolles antigues i curioses, desaparegués per manca d'interès. Presentava la col·lecció més important de plaques de Catalunya, de l'Estat espanyol i de l'Estat francès. Seria una bogeria recuperar-lo? Potser no.

LA CERDANYA

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

Pep Colominas: un concert pedagògic | A l'estiu, l'agenda cerdana s'omple d'esdeveniments culturals, de concerts i activitats de lleure de tota mena. Entre els grans cartells, hi ha activitats de petit format que trenquen amb el que estem acostumats a veure. Em refereixo als concerts «Alp escolta música», a càrrec de Pep Colominas, que n'és l'organitzador i el guitarrista solista. Van ser set concerts durant els mesos de juliol i agost, que van tenir lloc a les esglésies de Sant Pere d'Alp i la capella de la Mare de Déu de les Neus, a la Molina. Uns recitals en els quals el públic va gaudir de la música, però no només d'aquesta.

Colominas presenta un format interessant, ja que més enllà de tocar amb la guitarra clàssica peces de Scarlati, Händel, Bach, Weiss, Sor, Tàrrega

>> Pep Colominas a la guitarra durant un dels concerts «Alp escolta música».

o Mangoré, hi afegeix un comentari sobre cada peça, la qual cosa permet comprendre millor el compositor i el context en el qual es va escriure l'obra. Segurament aquesta voluntat de divulgació prové de la formació de Colominas, que, a més de ser intèrpret solista, és professor de guitarra clàssica, llenguatge musical i tallers Orff a l'Escola Municipal de Sant Andreu i a la de l'Eixample, a Barcelona.

La importància del nom de les cases | Enguany, l'Ajuntament de Llivia ha impulsat la recuperació del nom de les cases de la vila i dels nuclis de Gorguja i Cereja. Durant l'estiu es van penjar les primeres vint-i-cinc plaques de ferro Corten a les façanes. Els rètols inclouen el nom de cada casa i l'escut de l'Ajuntament de Llivia, la qual cosa dona una certa uniformitat al conjunt.

Saber el nom original de les cases és pràcticament impossible, ja que han anat canviant al llarg del temps segons els noms de les famílies que hi han viscut, alguns malnoms o el nom de la professió que hi desenvolupaven, però també és una realitat que, a poc a poc, les noves generacions anem oblidant aquesta tradició. Per assegurar-ne la subsistència, la memòria veïnal i la documentació disponible s'han posat al servei del projecte.

Cal Baqué, Cal Blanqueret, Cal Nauadó, Cal Quiquet o Ca la Petronil·la ara ja formen part de la memòria dels lliuencs, i el projecte permetrà crear més discursos i circuits turístics al seu voltant.

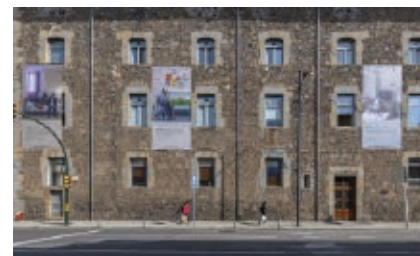
LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

El control de les dades sismo-volcàniques | Com és ben sabut, la zona volcànica de la Garrotxa és una de les regions més representatives de la vulcanologia de l'Europa occidental. Aquest fet aconsella tenir-la ben monitorada mitjançant la recepció de dades sismovolcàniques i contrastar tota aquesta informació amb la que envien altres estacions sísmiques. Així doncs, es disposa d'una estació sísmològica destinada a la vigilància volcànica situada al municipi de Santa Pau, concretament a Can Jordà, seu dels

Serveis Tècnics del Parc Natural. Les dades que recull el sensor s'integren a la Xarxa Sísmica de Catalunya, que coordina l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

Una nova manera de treballar als museus d'Olot | El resultat d'un procés participatiu en què han col·laborat molts ciutadans serà la base del projecte que han endegat els museus d'Olot per als anys vinents. Van preguntar a molts usuaris com els agradaria que fossin els museus, i de les respostes n'han tret conclusions: que el museu ha de ser un centre socialitzador per viure'l i compartir-hi experiències, impulsant-hi una nova manera de treballar, un espai en el qual la pedagogia és la protagonista principal. Diuen que volen vetllar pel benestar personal dels usuaris, que volen contribuir a fomentar l'esperit crític, i que apostaran per la creació i l'experimentació a través de l'art. D'aquesta manera, la intenció és que les diferents activitats que s'engeguin des dels museus permetin la interacció, el treball col·laboratiu, la connexió amb l'actualitat i l'empoderament dels usuaris. Els museus d'Olot volen ser un veritable nucli d'acollida de la creativitat del territori.

>> Façana de l'Hospici d'Olot, seu del Museu de la Garrotxa, amb pancartes de peces del seu fons deixades temporalment a particulars. (Foto: MUSEU DE LA GARROTXA)

Punt d'interès artesanal de Catalunya | El Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya va declarar Olot punt d'interès artesanal com a reconeixement a la revitalització del centre històric, on ha perviscut l'activitat artesana, els tallers i les botigues. A més a més dels artesans tradicionals, aquests darrers anys n'ha incrementat el nombre amb l'entrada d'una altra trentena de professionals de disciplines diverses que han contribuït a impulsar el projecte «El taller dels sastres», que ha llançat el